

<https://doi.org/10.61827/fp2025a12>

Izabela Jabłońska

Uniwersytet Zielonogórski

Michalina Majkowska

Uniwersytet Zielonogórski

Radosław Szyber

Zakład Literaturoznawstwa, Uniwersytet Zielonogórski

DZIAŁALNOŚĆ INSTYTUTU FILOLOGII POLSKIEJ UNIwersYTETU ZIELONOGÓRSKIEGO NA ŁAMACH ROCZNIKA W LATACH 2015-2024 (NUMERY 1-10)

„Filologia Polska” w odsłonie czasopiśmienniczej ukazuje się od ponad dekady¹, a jest kontynuacją dwu dawniejszych serii wydawniczych Instytutu², których dorobek ilustruje zestawienie bibliograficzne Kamila Banaszewskiego³. Długi ten rejestr wzbogacono o kolejne zestawienie⁴. Dokumentacja tego rodzaju stanowi pokłosie złożonych przez redakcję rocznika deklaracji u progu istnienia periodyku⁵, powtórzonych także w 2021 r.⁶ i wpisujących się w zadania, jakie – obok naukowych – podjęła i konsekwentnie realizuje. Ich systematyczne wypełnianie w jakiejś mierze niweluje poziom trudności w dotarciu do miarodajnych informacji na temat rozmaitych działań, ludzi czy publikacji zielonogórskiej polonistyki – to właśnie z takimi prozaicznymi, jak się okazało, przeszkodami mierzyła się niedawno Iwona Pałucka-Czerniak⁷, choć niektóre treści „Filologii Polskiej” okazały się w jej rekonstrukcji przydatne⁸, co utwierdza

1 Por. R. Szyber, *(Nie)krótka historia „Filologii Polskiej” i kilka uwag o roczniku. Pięćdziesiąt lat polonistyki akademickiej w Zielonej Górze (1971-2021)*, [w:] *Prace Aksjologiczne. Język – literatura – kultura – media*, t. 4: *Zdrowie i choroba w kontekście aksjologicznym*, red. J. Gorzelana, A. Seul, Zielona Góra 2024, s. 273-275 (https://doi.org/10.59444/2024SERredGor_Seu_PA15).

2 Por. K. Banaszewski, *Bibliografia Zawartości „Studiów i Materiałów” (seria „Filologia Polska”) Wyższej Szkoły Pedagogicznej (nr 1-10: 1975-1999) oraz serii wydawniczej „Filologia Polska” (nr 1-5: 2003-2013)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2015 (1), s. 265-266 (<https://zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibra/publication/53635/edition/46310> [dostęp: 13.04.2025]).

3 Zob. *ibidem*, s. 266-280.

4 Zob. M. Majkowska, R. Szyber, *Dorobek publikacyjny pracowników Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego na łamach rocznika w latach 2015-2024 (numery 1-10)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2024 (10), s. 475-484 (<https://doi.org/10.61827/fp2024a15>).

5 Por. [R. Szyber], *Słowo wstępne*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2015 (1), s. 14.

6 Por. [idem], *Słowo wstępne*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2021 (7), s. 13-14.

7 Por. I. Pałucka-Czerniak, *Polonistyka zielonogórska – zarys historyczny*, [w:] *Pięćdziesiąt lat zielonogórskiej polonistyki. Księga jubileuszowa*, red. I. Pałucka-Czerniak, M. Ruszczyńska, Zielona Góra 2024, s. 9.

8 Zob. *ibidem*, s. 33.

w przekonaniu, że warto dbać o regularną archiwizację tego, co minione, zwłaszcza tego, co minęło nieomal dosłownie przed chwilą, ponieważ paradoksalnie najbardziej narażone jest na zapomnienie. Wspomniana właśnie kwerenda archiwalna badaczki przyniosła pożądany rezultat w postaci ustaleń faktograficznych, dających wgląd przede wszystkim w administracyjną rzeczywistość uporządkowaną według kryterium chronologicznego. Takie ujęcie wszakże może doprowadzić do zubożenia pełni obrazu, pomija bowiem niebagatelne niekiedy szczegóły. Ich garść przedstawia ten szkic; należy go jednak traktować jako swoisty przewodnik po materiałach źródłowych utrwalonych właśnie na łamach rocznika. Może takie oto podejście okaże się remedium na „zamglony obraz – wyznawał we wspomnieniowej wypowiedzi Marian Bugajski – a właściwie zamglone tło obrazu”⁹.

Proponowany przegląd składa się z trzech części. Pierwszą poświęcono przypomnieniu sylwetek osób zatrudnionych w jednostce, o wielu z nich bezsprzecznie wolno powiedzieć, iż są po prostu patronami polonistyki lubuskiej, jej „akuszerami” – jak to sformułowała Marta Ruszczyńska w kontekście refleksji o Profesorze Władysławie Magnuszewskim¹⁰. Komponent wtóry zaś ukazuje paletę przedsięwzięć, jakie miały miejsce w murach macierzystej Alma Mater w ciągu nie tylko minionego dziesięciolecia. Natomiast uwagi pomieszczone w partii ostatniej koncentrują się wokół samego rocznika – przecież związane z rozwojem czasopisma zdarzenia również kreują pejzaż wielokierunkowej działalności Instytutu. Przekonanie o sensowności podjętego zagadnienia wzmacnia fakt, iż niebawem pojawią się kolejne okazje do rocznicowych podsumowań bądź „obrachunków”¹¹. Nieuchronnie w innym gronie, aczkolwiek niech Instytut trwa, mimo wszystko. Stąd też nie wypada zacząć inaczej, ale od profesorów i mistrzów literaturoznawstwa oraz językoznawstwa, bez autorytetu, wysiłku, dorobku których trudno byłoby sobie wyobrazić ufundowanie podwalin dla jednej z najmłodszych polskich akademii. To scheda zobowiązująca spadkobierców. Zresztą tylko w taki sposób przecież buduje się prestiż – poprzez szacunek dla historii i tradycji.

Wokół ludzi

Wypada zacząć od prezentacji sylwetki jednego z najbardziej zasłużonych dla Instytutu – Profesora Władysława Magnuszewskiego, historyka literatury i nauczyciela, związanego z początkami kształtowania się w Zielonej Górze ośrodka akademickiego.

9 M. Bugajski, *O polonistycie, zakładzie i katedrze na pięćdziesięciolecie wspomnień przygarść*, [w:] *Pięćdziesiąt lat zielonogórskiej polonistyki. Księga jubileuszowa*, s. 41.

10 M. Ruszczyńska, *Wspomnienie o zielonogórskiej polonistycie*, [w:] *Pięćdziesiąt lat zielonogórskiej polonistyki. Księga jubileuszowa*, s. 38.

11 *Ibidem*, s. 35.

Wspomnieniowy portret Badacza naszkicował jego wychowanek – Janusz Rećko¹². Władysław Magnuszewski prowadził zajęcia z literatury oraz seminaria; wiele wymagał od studentów, ale i od siebie, czego dowodzą jego prace naukowe, naznaczone dociekliwością i stąd niekiedy złożoną argumentacją. Swoje zainteresowania badawcze koncentrował na zjawiskach obecnych w renesansie czy baroku, choć często wykraczał poza te ramy chronologiczne – zajmowały go bowiem również zagadnienia z XIX i XX w. Jego publikacje dotyczyły m.in. literatury diariuszowej, życia literackiego w Polsce XVII w., lisowczyków, kolędy staropolskiej, Juliusza Słowackiego czy Kazimierza Iłłakowiczówny. Ukazywały się w „Sprawozdaniach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk” czy „Przeglądzie Humanistycznym”. Dorobek naukowy Profesora to osiem książek, kilkadziesiąt rozpraw, studiów, artykułów, liczne recenzje, również prac doktorskich i habilitacyjnych. Przez wiele lat był prezesem Zielonogórskiego Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Należy jeszcze wspomnieć o dwóch, może najważniejszych dla Profesora konferencjach naukowych. Pierwsza odbyła się w 1980 r. i poświęcona była 450. rocznicy urodzin Jana Kochanowskiego, a wśród referentów znalazły się wybitne autorytety naukowe, m.in. prof. Janusz Pelc. Druga zaś odbyła się w 1994 r. i została przygotowana z myślą o uhonorowaniu siedemdziesiątych urodzin Badacza. Profesor na zawsze pozostanie w pamięci pracowników Instytutu Filologii Polskiej. Był to człowiek wyjątkowy, szlachetny i szczerze oddany nauce.

Ważną w dziejach zielonogórskiej polonistyki postacią był Profesor Jerzy Brzeziński – o lingwiście pisała Dorota Szagun, choć zamysł szkicu wiązał się jedynie z prezentacją, aczkolwiek czas pokazał, iż tekst, siłą rzeczy, przerodził się w nekrolog¹³. Swoje studia koncentrował wokół zagadnień historyczno-językowych, gramatyczno-historycznych, dialektologicznych, a przede wszystkim stylistycznych, dotyczących języka i stylu tekstów artystycznych od XVIII do XX w. Interesowała go analiza lingwistyki historycznej, zwłaszcza ta związana z idiolektem czy stylistyką historyczną. Szczególnie istotnym naukowo wydarzeniem w jego życiorysie okazało się ogólnopolskie sympozjum z roku 1986 – zaowocowało bowiem wieloautorską monografią, gromadzącą szereg rozpraw wybitnych językoznawców (*Język osobniczy jako przedmiot badań lingwistycznych*, 1988). Badacz zainicjował także serię wydawniczą „Studia o Języku i Stylu Artystycznym”. Profesor Jerzy Brzeziński był również wieloletnim członkiem Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, a następnie przewodniczącym zielonogórskiego oddziału tej organizacji. Patronował wielu przedsięwzięciom – przewodniczył Okręgowemu Komitetowi Olimpiady Literatury i Języka Polskiego. Uczestniczył w wyjazdowych obozach dialektologicznych dla studentów oraz spotkaniach naukowych adeptów polonistyki

12 Por. J. Rećko, *Władysław Magnuszewski (1925-1996). Wspomnienie w dwudziestą rocznicę śmierci*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 461-465.

13 Por. D. Szagun, *Profesor Jerzy Brzeziński (1934-2017)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3), s. 19-26.

z różnych ośrodków akademickich. Wprowadzał kolejne roczniki uczących się w tajniki historii i gramatyki języka polskiego. W swojej karierze zawodowej ponadto oddawał się zadaniom administracyjnym: pełnił obowiązki prodziekana, dziekana Wydziału Humanistycznego, dyrektora Instytutu Filologii Polskiej i kierownika Zakładu Języka Polskiego. Oprócz tych zajęć, przez wiele lat brał udział w obradach senatu uczelni, zasiadając również w senackiej komisji ds. nauki. Ponadto sprawował opiekę nad działalnością Komisji Językoznawstwa Lubuskiego Towarzystwa Naukowego i należał do grona członków Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Dla środowiska naukowego Zielonej Góry pozostanie na zawsze inicjatorem i animatorem życia naukowego, szanowanym badaczem – rozpoznawalnym w kraju za sprawą studiów nad idiolektem pisarzy.

Ścieżki uczelnianych peregrynacji oraz osiągnięć Profesora Ireneusza Sikory – doskonałego nauczyciela i badacza kultury drugiej połowy XIX w. – udokumentowała wkrótce po jego śmierci Aneta Narolska¹⁴. Prace z okresu zatrudnienia Profesora na Uniwersytecie Wrocławskim najpełniej charakteryzują przyjęty profil badań. Napisał wiele artykułów dotyczących liryki młodopolskiej, a także zaproponował sporo opracowań lektur szkolnych. Wielokrotnie podkreślał, że w centrum jego zainteresowań znajduje się historia literatury polskiego modernizmu. Z czasem te zainteresowania zaczęły się poszerzać o pisarstwo pozytywizmu, a zwłaszcza naturalistyczne inspiracje w polskim piśmiennictwie schyłku dziewiętnastego stulecia. Jako Profesor historii literatury polskiej XIX w. na Uniwersytecie Zielonogórskim (od 2009 r.) badał epistolografię Elizy Orzeszkowej, a ostatni okres swojej pracy (w Instytucie Filologii Polskiej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie) w całości poświęcił zgłębianiu jej piśmiennictwa intymistycznego. Był Profesor Sikora prawdziwym filologiem, który czerpał głęboką radość z czytania literatury pięknej. Miał w sobie wielką wrażliwość na piękno i ogromną jego potrzebę. W historii literatury polskiej zapisał się przede wszystkim jako sumienny i cierpliwy badacz rodzimego pisarstwa, a w doświadczeniu studentów jako doskonały nauczyciel. Był znakomitym dydaktykiem i literaturoznawcą urzeczonym dziedzictwem modernizmu.

Pamięć o Profesorze Czesławie Pawle Dutce utrwały dwa szkice – Małgorzaty Mikołajczak¹⁵ oraz Grzegorza Kubskiego¹⁶. Czesław P. Dutka był wybitnym humanistą i jednym z nestorów zielonogórskiej polonistyki. Zajmował się teorią, historią i krytyką literatury. Wśród licznych jego zainteresowań na pierwsze miejsce wybija się socjologia literatury, metodologia badań literackich, literatura okresu romantyzmu, literatura współczesna oraz komparatystyka. Założył i prowadził w zielonogórskim ośrodku akade-

14 Por. A. Narolska, *Ireneusz Sikora (1952-2016). Wspomnienie o Profesorze i bibliografia prac naukowych*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4), s. 569-574.

15 Por. M. Mikołajczak, *Profesor Czesław Paweł Dutka (1936-2020)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2021 (7), s. 23-26.

16 Por. G. Kubski, *Pan Profesor Dutka – książki, studio i „fenotyp uczonego”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2021 (7), s. 33-43.

mickim Zakład Teorii Literatury. Organizował liczne konferencje i sympozja, współpracował z instytucjami kulturalnymi Zielonej Góry, np. Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną im. Cypriana Norwida. Został również powołany na stanowisko rektora założyciela Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu. Dwukrotnie pełnił obowiązki prodziekana ds. nauki na Wydziale Humanistycznym Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze, a także pracował w Komitecie Nauk o Literaturze i Komitecie Ekspertów do oceny jakości kształcenia na filologii polskiej w krajowych wyższych szkołach pedagogicznych. Był ponadto członkiem kilku towarzystw naukowych (Polskie Towarzystwo Językoznawcze, Lubuskie Towarzystwo Naukowe), założycielem i prezesem Wałbrzyskiego Towarzystwa Naukowego. Przez wiele lat przewodniczył działalności lubuskiego oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Ponadto spełniał się dydaktycznie jako promotor i recenzent wielu prac dyplomowych. Trudno przecenić jego zasługi dla zielonogórskiej polonistyki. Stał się inicjatorem badań, które do dzisiaj są kontynuowane na Uniwersytecie Zielonogórskim. Profesor Czesław P. Dutka był znaczącą postacią nie tylko w dziejach zielonogórskiej uczelni, ale też miasta i regionu. W pamięci współpracowników oraz wychowanków zachował się jako uczynny i cierpliwy pedagog.

Cenionym, choć już emerytowanym, pracownikiem naukowym zielonogórskiej polonistyki jest Pani Profesor Maria Januszewicz – sylwetkę Badaczki zarejestrowali Maria i Leszek Jazownikowie¹⁷. Pani Profesor zajmowała się głównie literaturą Młodej Polski, choć na początku naukowej kariery interesował ją też modernizm zachodni. Głównym obszarem naukowych eksploracji stał się dramat młodopolski w odmianie neoromantycznej. Prowadziła również wiele badań interdyscyplinarnych, eksponujących reguły korespondencji sztuk. W swoich analizach przyjmowała postawę uważnego i wnikliwego czytelnika-interpretatora, szanującego wymowę utworu. Publikowała swe studia zarówno w zielonogórskich czasopismach naukowych („Almanach Historycznoliteracki”), jak też ogólnopolskich („Przegląd Religioznawczy”). Zdając sobie sprawę z wagi popularyzacji wiedzy, rezultaty swych dociekań prezentowała także w periodykach społeczno-kulturalnych regionu („Przegląd Lubuski”). Lata prowadzonych zajęć pozwoliły jej zdobyć ogromne doświadczenie dydaktyczne. Wykładała różne przedmioty, zwłaszcza z zakresu historii oraz teorii literatury. Kształtowała lokalne środowisko akademickie: kierowała Zakładem Historii Literatury, Zakładem Literatury XX Wieku, a następnie Zakładem Literatury XX i XXI Wieku. Była członkiem Rady Instytutu Filologii Polskiej oraz Rady Wydziału Humanistycznego. Czynnie włączała się w prace zielonogórskich oddziałów ogólnopolskich organizacji naukowych – Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, Towarzystwa Miłośników Twórczości Jana Kasprowicza, któremu nawet przewodniczyła. Profesor Maria Januszewicz zajmuje trwałe miejsce

¹⁷ Por. M. Jazownik, L. Jazownik, *Profesor Maria Januszewicz*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6), s. 169-178.

w dziejach zielonogórskiego ośrodka jako badaczka i znawczyni literatury polskiej, wymagająca nauczycielka akademicka i empatyczna wychowawczyni wielu roczników studentów.

Zarys biogramu naukowego Pani Profesor Małgorzaty Mikołajczak ukazała Anastazja Seul¹⁸, zarys, ponieważ od roku 2018 (kiedy to został opublikowany streszczany właśnie materiał) ta kariera wciąż bujnie się rozwija na wielu różnych polach. Sporo pracy włożyła M. Mikołajczak w rozwój Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego i nadal dba o jego renomę. W swoich analizach badawczych koncentruje się na literaturze drugiej połowy XX i początkach XXI w. Pani Profesor zajmuje się poetyką, interpretacją dzieła literackiego i antropologią, a także zagadnieniami z literatury regionalnej. Szczególną uwagę poświęciła poezji Zbigniewa Herberta. Redakcja Biblioteki Narodowej, doceniając kompetencje i osiągnięcia w tym zakresie Badaczki, powierzyła jej opracowanie wyboru poezji autora *Pana Cogito*, tom wydrukowano w 2018 r. w wydawnictwie Ossolineum. Od 2004 r. Małgorzata Mikołajczak należy do Rady Naukowej Festiwalu Poezji im. Zbigniewa Herberta oraz została powołana do rady naukowej międzynarodowej konferencji, zorganizowanej w Roku Herberta – 2018 – przez Uniwersytet w Lille (Francja). W murach Uniwersytetu Zielonogórskiego pełni funkcję kierownika Zakładu Literaturoznawstwa oraz prowadzi zajęcia akademickie. Jest kierownikiem samodzielnych studiów doktoranckich na kierunku historia i opracowała program studiów doktoranckich z zakresu literaturoznawstwa. Od roku 2016 pełniła funkcję rzecznika dyscyplinarnego nauczycieli akademickich Uniwersytetu Zielonogórskiego. W 2010 r. założyła Pracownię Badań nad Literaturą Regionalną. We współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim opracowała projekt pn. *Nowy regionalizm w badaniach literackich* i powołała międzyuczelniany zespół do badań w tak sprofilowanym kierunku. Swoją książką pt. *Zbliżenia. Studia i szkice poświęcone literaturze lubuskiej* zapoczątkowała serię wydawniczą „Historia Literatury Pogranicza”, której jest redaktorem naczelnym. Zaangażowana w życie kulturalne i literackie Ziemi Lubuskiej, współpracuje z Biblioteką Wojewódzką im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze; założyła i stale współtworzy czasopismo „Pro Libris”. Jest członkiem Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej Akademii Nauk. W roku 2016 została członkiem zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Polonistycznych. Wygłasza referaty na wielu konferencjach międzynarodowych i ogólnopolskich. W jej dorobku naukowym znajdują się monografie autorskie, redagowane pod jej nadzorem monografie wieloautorskie i niejeden artykuł naukowy. Te ostatnie ukazywały się w wysoko punktowanych czasopismach, m.in. w „Pamiętniku Literackim” czy „Roczniku Humanistycznym”¹⁹.

¹⁸ Por. A. Seul, *Profesor Małgorzata Mikołajczak*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4), s. 485-488.

¹⁹ Wspomniany zarys nie notuje wszakże innych funkcji czy dokonań Pani Profesor Mikołajczak, gdyż w tym *curriculum vitae* kwestie te pojawiły się albo w roku 2018, albo później (m.in. członko-

Pokażny fragment dorobku literaturoznawczego Pani Profesor Anny Szóstak udokumentowała Joanna Wawryk²⁰. Badaczka jest autorką sześciu książek naukowych, ponad stu artykułów, referatów konferencyjnych oraz recenzji publikowanych w monografiach wieloautorskich, czasopismach i wydawnictwach zbiorowych. Główne zainteresowania naukowe Pani Profesor skupiają się na poezji lingwistycznej (sytuującej się na pograniczu literatury dziecięcej i wysokoartystycznej), wątkach metafizycznych i dylematach ideowych w poezji oraz prozie XX i XXI w., wieloaspektowości mitu we współczesnej literaturze polskiej i obcej (literatura fantasy), problematyce mitologii dzieciństwa w wysokoartystycznej poezji i prozie współczesnej oraz krytyce literackiej. Postawę naukową Profesor Anny Szóstak cechuje wielka pasja, nowatorstwo i rzetelność badawcza. Za osiągnięcia naukowe została wyróżniona nagrodami rektorskimi. Należy wspomnieć, że, poza pracą naukową, Profesor Anna Szóstak jest cenionym dydaktykiem, prowadzącym zajęcia, wykłady czy seminaria z zagadnień bliskich jej specjalizacji. Obecnie jest pracownikiem Zakładu Literaturoznawstwa Instytutu i członkiem Rady Dyscypliny (literaturoznawstwo). Profesor Anna Szóstak należała do Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Wchodziła w skład kolegium redakcyjnego lubuskiego pisma „Pro Libris” i była też współzałożycielem (z inicjatywy lubuskiego środowiska naukowego) Stowarzyszenia Przyjaciół Literatury. Badaczka prowadzi również działalność popularyzującą literaturę i upowszechniającą wyniki badań, np. jako ekspert brała udział w programie telewizyjnym z cyklu „Errata do biografii”, poświęconym życiu i twórczości Jana Brzechwy²¹, oraz wygłaszała wykłady popularyzatorskie w lubuskich placówkach kulturalnych (w tym cyklicznie w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej im. Marii Grzegorzewskiej w Zielonej Górze). Dorobek naukowy Profesor Anny Szóstak jest przebogaty i niezmiernie konsekwentny w doborze problematyki. Jest godną podziwu znawczynią literatury, przekazującą swoją obszerną wiedzę kolejnym rocznikom studentów. Można stwierdzić, iż w pełni realizuje humanistyczny etos.

Wciąż niepełny, aczkolwiek długi życiorys akademicki Pani Profesor Marzanny Uździckiej – spisany z okazji czterdziestej rocznicy zatrudnienia w zielonogórskim Instytucie Filologii Polskiej – odtworzyły Irmina Kotlarska i Magdalena Urbańska²².

stwo w Radzie Uczelni Uniwersytetu Zielonogórskiego w kolejnych dwu kadencjach, stanowisko prezesa Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, uczestnictwo w pracach jury Nagrody Silesius, wyróżnienie Medalem im. Komisji Edukacji Narodowej, stanowisko wiceprezesa w Międzynarodowym Stowarzyszeniu Studiów Polonistycznych, ponowne członkostwo w Komitecie Nauk o Literaturze PAN, kadencja 2024-2027). Zob. „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego. Almanach” 2023 (2), s. 36 (<https://doi.org/10.61827/fp2023almanach2>).

20 Por. J. Wawryk, *Profesor Anna Szóstak*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6), s. 179-189.

21 *Errata do biografii*, TVP 1, emisja 15 stycznia 2007.

22 Por. I. Kotlarska, M. Urbańska, *Profesor Marzanna Uździcka – badaczka sposobów używania polszczyzny, organizatorka życia naukowego i dydaktycznego zielonogórskiej szkoły językoznawczej*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2024 (10), s. 387-395.

Badaczka od początku istnienia jednostki aktywnie włączyła się w jej rozwój. Swoje zainteresowania naukowe Pani Profesor kierowała w stronę onomastyki i języka mediów, który zmieniał się wraz z coraz wyraźniejszym upowszechnianiem się internetu, przemianami w Polsce lat dziewięćdziesiątych XX i na początku XXI w. Ważne miejsce w dorobku Pani Profesor zajmują studia diachroniczne nad językiem, ich wynik to książka wydana w 2010 r.: *Studium kształtowania się kompetencji językowej agronoma. Analiza genologiczna, pragmatyczna i leksykalna „Wykładów” Władysława Majewskiego z lat 1848-1850*. Publikacja ta okazuje się niezwykle cenna, gdyż wzbogaca stan wiedzy o kondycji dziewiętnastowiecznej polszczyzny. Pani Profesor Uzdzińska nakreśliła także spójny obraz pojęć takich jak naród, ojczyzna, państwo. Jej najnowsze badania skupiają się wokół językoznawstwa i literatury: tekstologicznie i genologicznie analizuje bowiem glosariusze oraz podręczniki do gier fabularnych. Marzanna Uzdzińska dwukrotnie otrzymała nagrodę JM Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego za osiągnięcia naukowe. Jest autorką wielu artykułów i wykładów. Angażowała się także w realizację projektu badawczego „Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki” z lat 2011-2014. Pełniła funkcję dyrektorki Instytutu Filologii Polskiej i była przewodniczącą Rady Dyscypliny Naukowej (językoznawstwo). Aktualnie wspiera działalność Poradni Językowej Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz czynnie realizuje członkostwo w Towarzystwie Miłośników Języka Polskiego. Prowadzi zajęcia na trzech kierunkach – filologii polskiej, literaturze popularnej i kreacji światów gier oraz dziennikarstwie i komunikacji społecznej. Dbą o współpracę z lokalnymi mediami i szkołami, wspiera kursy nauczania języka polskiego jako obcego. Jej dorobek naukowy jest wszechstronny i różnorodny tematycznie, a działalność instytucjonalna oraz dydaktyczna – skuteczna i rzetelna.

Profesorem, łączącym działalność badawczą z propagowaniem i popularyzowaniem wiedzy o języku ojczystym, jest z całą pewnością Marian Bugajski, którego sylwetkę opisała Marzanna Uzdzińska²³. Znakomity uczony, widzący społeczną rolę językoznawstwa, bada zagadnienia semantyczne, ale przede wszystkim wątki normatywne i teorię komunikacji językowej. Wiele uwagi poświęcił zagadnieniom związanym z komunikacją medialną oraz językiem mediów, w tym szczególnie internetu, co przełożyło się również na status medioznawcy. Profesor Marian Bugajski uznawany jest za jednego z najważniejszych normatywistów w Polsce. Od 1996 r. jest członkiem Komisji Kultury Języka przy Komitecie Językoznawstwa PAN. W sposób wyjątkowy – na tle innych dokonań naukowych badacza – prezentuje się książka *Jak pachnie rezeda? Lingwistyczne studium zapachów*, poświęcona zagadnieniom konceptualizacji zjawisk zapachowych, usytuowanych w kulturze. Ma ona (jak wiele innych jego prac) charakter pionierski, tak więc nic dziwnego, że Marian Bugajski został doceniony poza

23 Por. M. Uzdzińska, *Profesor Marian Bugajski*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3), s. 407-413. Zob. też M. Bugajski, *Pamięć emeryta bywa zawodna*, „Na Winnicy. Magazyn Towarzystwa Miłośników Zielonej Góry »Winnica«” 2025 (IV-X), nr 17, s. 34-37.

granicami naszego kraju, w efekcie otrzymał możliwość wykładania m.in. w Dreźnie czy Moskwie. Marian Bugajski wykształcił wiele roczników studentów, opublikował osiem monografii autorskich, ponad pięćdziesiąt artykułów w periodykach naukowych i książkach zbiorowych. Przez wiele lat kierował Zakładem Komunikacji Językowej. Od początku pracy w Zielonej Górze niezwykle czynnie uczestniczył w życiu akademickim i kulturalnym miasta. Organizował letnie kursy języka polskiego dla cudzoziemców, współorganizował Szkołę Języka i Kultury Polskiej. Długo czas prowadził audycję językową w Radiu „Zachód”. Zainicjował działającą przy Instytucie Filologii Polskiej internetową i telefoniczną Poradnię Językową. Dawniej w randze przewodniczącego sprawował pieczę nad zadaniami zielonogórskiego Komitetu Okręgowego Olimpiady Literatury i Języka Polskiego. W roku 2000 za swoje osiągnięcia otrzymał naukową nagrodę prezydenta Zielonej Góry. Dał się poznać jako literat, co zaświadcza dwa tomiki wierszy, ogłoszone najpierw przez Pro Libris (*Kaczka z jabłkami*) i potem uniwersytecką Oficynę Wydawniczą (*Dymki*).

Również nie tylko literaturoznawczo, bo zarazem i literacko, w dziejach Instytutu zapisał się Profesor Leszek Libera, przedstawiony piórami Anety Narolskiej i Jakuba Rawskiego²⁴. Doskonały historyk literatury romantyzmu, erudycyjny tłumacz utworów niemieckiego romantyzmu i ceniony prozaik. Wykształcił wielu studentów i opublikował osiem monografii autorskich, ponad trzydzieści rozdziałów oraz artykułów naukowych zamieszczonych w książkach zbiorowych oraz polskich i niemieckich periodykach naukowych. Badacz niekonwencjonalny, a jego sylwetkę charakteryzuje bogata tematyka pisarstwa naukowego, lekkie pióro i niebywała pasja, zaspokajana także poprzez konieczność naocznego świadectwa, a w efekcie przemierzanie krętych, górzystych ścieżek Alp. Przetłumaczył dwa dramaty Ludwiga Tiecka – *Kota w butach* i *Świat na opak*²⁵ oraz fragmenty powieści Thomasa Bernharda – *Wymazywanie. Rozpad*²⁶. Autor trylogii: *Utopek, Buks Molenda, Testament Utopka* – zwłaszcza pierwszy tom spotkał się z życzliwym przyjęciem krytyki literackiej, notabene niemieckiej, gdyż to w języku Goethego pierwotnie powstała całość. Profesor Leszek Libera jest niekończącą się inspiracją dla środowiska zielonogórskiego; to twórczy badacz i znakomity wykładowca, wnoszący cenny wkład w rozwój zielonogórskiej, a także ogólnopolskiej humanistyki.

Drogę zawodową Profesora Krzysztofa Maćkowiaka zrekonstruowała Joanna Gorzelana²⁷, pisząc, iż nauka jest jego prawdziwą pasją, której poświęca większość

24 Por. A. Narolska, J. Rawski, *Profesor Leszek Libera: badacz – tłumacz – pisarz*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 357-365.

25 Zob. L. Tieck, *Kot w butach. Świat na opak*, przeł. L. Libera, Zielona Góra 2007.

26 Zob. L. Libera, *Koniec świata. „Auslöschung” Thomasa Bernharda*, [w:] *Apokalipsa. Symbolika – tradycja – egzegeza*, red. K. Korotkich, J. Ławski, t. 2, Białystok 2007, s. 827-835. Polskie wydanie utworu: T. Bernhard, *Wymazywanie. Rozpad*, przeł. S. Lisiecka, Warszawa 2004.

27 Por. J. Gorzelana, *Profesor Krzysztof Maćkowiak*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2023 (9), s. 257-260.

czasu. To godny podziwu językoznawca, rzetelny naukowiec i cieszący się uznaniem regionalista. Pracując na zielonogórskiej uczelni, Profesor systematycznie współorganizował konferencje naukowe, a ich pokłosiem jest seria wydawnicza „Studia o Języku i Stylu Artystycznym”, współredagowana przez Profesora. Przez dwie kadencje pełnił funkcję prezesa Gostyńskiego Towarzystwa Kulturalnego. W latach 1993-2015 brał udział w pracach Rady Naukowo-Programowej „Przyjaciela Ludu”. W latach 1989-2012 współpracował z Muzeum im. Edmunda Bojanowskiego w Grabonogu oraz czuwał m.in. nad drukiem rocznika muzealnego „Grabonoskie Zapiski Regionalne”. Od 2012 r. Profesor współorganizuje wraz z pracownikami Muzeum w Gostyniu, wspierane m.in. przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu, coroczne konferencje na temat tzw. drugiej konspiracji, działającej na terenie Wielkopolski. To cykliczne przedsięwzięcie wpisuje się w obchody Narodowego Dnia Żołnierzy Wyklętych. W roku 2020 za utrwalanie pamięci o konspiracji powojennej Prezydent Rzeczypospolitej przyznał Krzysztofowi Maćkowiakowi Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości. Profesor wchodził również w skład Rady Naukowej, która opiniowała wysiłki zespołu edytorów z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego przygotowujących do druku rękopisy pochodzącego z Grabonogu Edmunda Bojanowskiego. Od 2019 r. jest członkiem Komisji Historycznej w prowadzonym przez Archidiecezję Poznańską procesie beatyfikacyjnym związanego z Gostyniem ks. Wawrzyńca Kuśniaka. Pracuje w Zakładzie Językoznawstwa Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego, w którym kieruje Pracownią Stylistyki. Jego badania dotyczą problemów z zakresu stylistyki, historii języka, leksykologii, paremiologii oraz socjolingwistyki. Ogłasza swoje prace m.in. w „Języku Polskim”, „Poradniku Językowym” i „Socjolingwistyce”. Sposób pracy Profesora Maćkowiaka obejmuje trzy kroki: odkrycie interesującego zagadnienia badawczego, potem wszechstronną, dociekliwą i długą eksplorację, wreszcie przemyślaną publikację. Jest wybitnym badaczem i życzliwym nauczycielem. Chętnie dzieli się wiedzą. Za działalność dydaktyczną 11 stycznia 2023 r. otrzymał Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Ta syntetyczna retrospekcja, rzecz jasna, nie obejmuje wszystkich nazwisk, jakie należałoby bezsprzecznie przywołać, by oddać pełny obraz obsady Instytutu (choć niewątpliwie spełniono zapowiedź zawartą w wypowiedzi inicjalnej przeglądu). Co więcej, ze względu na uwarunkowania chronologiczne w wielu przypadkach historia – osobna i równocześnie wspólna – wciąż się pisze, a fasciculus faktów pęcznieje.

Nie tylko z kronikarskiego obowiązku dopowiedzmy, iż wiele numerów rocznika zadedykowano; trzy poświęcono pamięci Zmarłych: Profesora Jerzego Brzezińskiego – 2017 (3), Profesora Czesława Pawła Dutki – 2021 (7) i Profesora Stanisława Borawskiego – 2024 (10). Jeden ukazał się z „przypisaniem” Profesorowi Leszkowi Liberze z okazji siedemdziesiątych urodzin Jubilata – 2018 (4). Natomiast formułą „na pamiątkę i z podziękowaniem” dwukrotnie kłanialiśmy się Paniom, które zmieniły miejsce

zatrudnienia i opuścili Uniwersytet Zielonogórski. Najpierw w ten sposób kłaniał się Pani Doktor Anecie Narolskiej – 2022 (8), a wkrótce potem Pani Doktor Kamili Giebie – 2023 (9).

Miscellanea biograficzne – odmienne w rozmiarze, różne w stopniu opracowania – dotyczące zielonogórskich polonistów, z inicjatywy redakcji rocznika pojawiły się także w internetowym wydaniu „Almanachu” „Filologii Polskiej” 2023 (4); to numer specjalny, m.in. dlatego, że gromadzi okazałą galerię zdjęć²⁸. Ten dopiero co wzmiankowany projekt cyfrowy w jakimś stopniu wypełnia lukę archiwistyczną w odniesieniu do wiedzy na temat ludzi tworzących Instytut, w skromnym zakresie znosi też niedogodność rozproszenia. A skoro o tym mankamencie, należy dodać, że sylwetkę zmarłego 11 stycznia 2024 r. Profesora Stanisława Borawskiego jubileuszowo (siedemdziesiąta rocznica urodzin) utrwaliły Magdalena Hawrysz i Marzanna Uździcka²⁹; w tomie „Zielonogórskich Seminariów Językoznawczych”, serii wydawniczej, której inicjatorem był właśnie Stanisław Borawski³⁰, zapisy wspomnieniowe zamieścili M. Hawrysz oraz Marian Bugajski³¹. Natomiast o naukowej i zawodowej ścieżce Profesora Franciszka Pilarczyka pisali Janusz Rećko wspólnie z Tomaszem Ratajczakiem³²; ten okolicznościowy materiał ukazał się dekadę później w nieco zmienionym kształcie pod nazwiskiem ostatniego z wymienionych autorów oryginalnego szkicu³³ (raz to były siedemdziesiąte urodziny, a wtóry – osiemdziesiąte). W podobnym duchu, właśnie rocznicowym, utrzymane zostało sprawozdanie – sporządzone przez Magdalenę Steciąg – z uroczystego spotkania z Profesorem Marianem Bugajskim z okazji ukończenia siedemdziesięciu lat³⁴. Rok wcześniej zaś ukazał się obszerniejszy tekst pt. *Profesor Marian Bugajski – języko-*

28 Zob. „Almanach. Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2024 (1): *Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej od 1971 roku. A-Z* (<https://doi.org/10.61827/fp2023almanach4>). W omówieniu tym zawarto również informacje o indywidualnym wkładzie zatrudnionych w zielonogórskim Instytucie Filologii Polskiej w rozwój wydawniczej inicjatywy pod szyldem „Filologia Polska” – od jej początków (serie) do jej ostatniej odsłony w postaci rocznika.

29 Zob. M. Hawrysz, M. Uździcka, *Wstęp*, [w:] *Zielonogórskie Seminarium Językoznawcze. 2017: Wokół dziejów używania polszczyzny – wspólnoty, potrzeby, zachowania komunikatywne*, red. M. Hawrysz, M. Uździcka, Zielona Góra 2018, s. 7-11.

30 Por. M. Hawrysz, *Zielonogórskie Seminarium Językoznawcze – rzut oka na historię spotkań i serii wydawniczej*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3), s. 483.

31 Zob. M. Bugajski, *Wspomnienie o Stachu*; M. Hawrysz, *Pożegnanie*, [w:] *Słowo – forma, treść, użycie* („Zielonogórskie Seminarium Językoznawcze”), red. M. Hawrysz, M. Jurewicz-Nowak, I. Kotlarska, Zielona Góra 2024, s. 11-14; M. Hawrysz, *Ostatnie pożegnanie Profesora Stanisława Borawskiego*, [w:] *Słowo – forma, treść, użycie*, s. 15-16.

32 Zob. T. Ratajczak, J. Rećko, *Profesor Franciszek Pilarczyk*, [w:] *Prace edytorskie*, red. S. Kufel, K. Grabias-Banaszewska, t. 1, Zielona Góra 2009, s. 9-17.

33 Zob. T. Ratajczak, *Profesor Franciszek Pilarczyk – sylwetka i dokonania*, [w:] *W kręgu bibliologii, literatury, prasy i teatru. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Franciszkowi Pilarczykowi w 80. rocznicę urodzin*, red. J. Chwastyk-Kowalczyk, A. Buck, P. Bartkowiak, Gorzów Wielkopolski–Zielona Góra 2019, s. 11-15.

34 Zob. M. Steciąg, *Jubileusz Profesora Mariana Bugajskiego*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6), s. 193-194.

znawca normatywny, propagator poprawnej polszczyzny i esteta językowy zredagowany przez M. Steciąg i A. Wojciechowską³⁵. I ostatnie źródłowe dopowiedzenie – w roku 2023 w obszernym wywiadzie „z Profesorem Leszkiem Liberą rozmawia[ł] Jarosław Ławski”³⁶.

Wokół zdarzeń

Na łamach „Filologii Polskiej. Roczników Naukowych Uniwersytetu Zielonogórskiego” udokumentowano szereg rozmaitych wydarzeń, organizowanych przez Instytut. Były to (i są) przedsięwzięcia zarówno okolicznościowe, jak i cykliczne. Większość tych inicjatyw wiąże się z polonistyczną działalnością naukową (konferencje, serie wydawnicze), ale nie brak też przedsięwzięć o charakterze popularyzatorskim czy doradczym i skierowanym do szerszego grona zainteresowanych odbiorców. Czasopismo tym samym stało się swoistym archiwum, którego treść warto przypomnieć w największym możliwym skrócie.

Do cyklicznych wydarzeń organizowanych przez Instytut Filologii Polskiej UZ można zaliczyć Olimpiadę Literatury i Języka Polskiego. Komitet Okręgowy, w którego skład wchodzi pracownicy zielonogórskiej polonistyki, od lat zajmuje się organizacją konkursu pierwszego oraz drugiego stopnia i pracami na etapie centralnym. Nadto komitet ten organizuje wykłady tematyczne adresowane do uczestników zmagania z województwa lubuskiego, ich nauczycieli, a także opiekunów. Na Olimpiadę składają się część pisemna, test językowy i rozmowa z komisją, ta ostatnia stanowi rodzaj obrony pracy przedstawionej do oceny na etapie szkolnym. Na podstawie ogólnopolskiej listy rankingowej Komitet Główny podejmuje decyzje o zakwalifikowaniu do zawodów trzeciego stopnia uczestników. 51. i 52. edycja Olimpiady odbyły się zdalnie z powodu pandemii COVID-19. Finaliści i laureaci zawodów otrzymują nagrodę w postaci zwolnienia z egzaminu maturalnego (język polski). Laureaci mogą również liczyć na otrzymanie indeksu polskich uniwersytetów (kierunki humanistyczne)³⁷. Od 2022 r. autorzy rekomendowanych prac mają możliwość ich druku w roczniku, a także w serii wydawniczej („Prace Aksjologiczne”)³⁸.

35 Zob. M. Steciąg, A. Wojciechowska, *Profesor Marian Bugajski – językoznawca normatywny, propagator poprawnej polszczyzny i esteta językowy*, [w:] *Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze. 2018: Estetyka językowa w komunikowaniu. Prace dedykowane Profesorowi Marianowi Bugajskiemu*, red. M. Steciąg, M. Kaczor, Zielona Góra 2019, s. 13-24.

36 Zob. *Prelekcje Mistrzów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku: Leszek Libera. „W szwajcarskich górach...”*, red. J. Ławski, t. 32, Białystok 2023.

37 Por. J. Wawryk, *Komitet Okręgowy Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Zielonej Górze – podsumowanie kadencji w latach 2020-2022*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2022 (8), s. 385-390.

38 Por. eadem, *Prace wyróżnione przez Komitet Okręgowy Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Zielonej Górze (koniec edycji w 2022 roku)*: Karina Dranikowska – Kornelia Świdzińska – Makary

Podobną cykliczną imprezą jest Konkurs Wiedzy o Mediach, a od edycji z lat 2015/2016 Olimpiada Wiedzy o Mediach; wydarzenie to organizuje piętnaście uczelni wyższych prowadzących studia z zakresu dziennikarstwa. Do zadań Komitetu Okręgowego z siedzibą w Zielonej Górze należy m.in. nadzorowanie eliminacji I stopnia, organizacja eliminacji II stopnia oraz opieka nad uczniami reprezentującymi województwo na etapie centralnym. Uczniowie szkół średnich rywalizują o indeksy na studia dziennikarskie w całym kraju, staże w redakcjach oraz nagrody rzeczowe. Olimpiada ma na celu popularyzację wiedzy z zakresu nauki o mediach, a tematyka rywalizacji obejmuje treści programowe, dotyczące historii i zasad funkcjonowania mediów. Konkurs ma charakter trzyetapowy. Pierwszy etap polega na wykonaniu przez uczniów pracy na jeden spośród zaproponowanych przez Komitet Główny tematów. Projekty mogą mieć formę eseju, krótkiego filmu, nagrania audio, fotoreportażu lub fotokastu. Drugi zaś polega na rozwiązaniu testu z zakresu wiedzy o mediach. Natomiast ostatni, centralny, składa się z testu oraz quizu³⁹.

Przy Instytucie Filologii Polskiej działa Poradnia Językowa Uniwersytetu Zielonogórskiego, powstała 1 października 2009 r., aby odpowiadać na pytania mieszkańców Zielonej Góry i okolic dotyczące poprawności i najróżniejszych kwestii lingwistycznych. Pierwotnie jedynie pracownicy Zakładu Komunikacji Językowej pełnili dyżury telefoniczne. Z czasem do współpracy zaproszono doktorantów i studentów. Na początku 2013 r. została utworzona strona internetowa poradni, dzięki czemu zainteresowani mogą zadawać pytania drogą elektroniczną. O porady proszą m.in. dziennikarze, korektorzy, nauczyciele, pracownicy urzędów, studenci i uczniowie. Za osiągnięcia organizacyjne pracownicy Poradni Językowej UZ w roku 2014 zostali uhonorowani Nagrodą Zespołową Rektora Uniwersytetu Zielonogórskiego⁴⁰.

21 lutego rokrocznie na Uniwersytecie Zielonogórskim organizowane są obchody Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego. Wiąza się z tym przedsięwzięciem ogólnopolskie inicjatywy odbywające się pod patronatem Rady Języka Polskiego, Narodowego Centrum Kultury i Prezydenta Rzeczypospolitej, a także różnego rodzaju działania o zasięgu lokalnym, przeprowadzane m.in. na uczelniach. W roku 2015 w projekt włączył się Uniwersytet Zielonogórski dzięki członkom zielonogórskiego oddziału Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego ze wsparciem Instytutu Filologii Polskiej. Wstępnie miejscem uroczystości był gmach Biblioteki Uniwersyteckiej, a miały one dwójaki charakter – konkursowy oraz popularyzatorski. *Potyczki z polszczyzną* to seria konkurencji przeznaczonych dla uczniów szkół ponadpodstawowych, część wtórą realizowano w postaci wykładów lub prelekcji. Obecnie *Potyczki z polszczyzną* mają

Sierpiński, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2022 (8), s. 391-428.

39 Por. K. Rostkowska-Biszczanik, *Konkurs Wiedzy o Mediach 2014/2015*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 425-428.

40 Por. M. Kaczor, *Dwa słowa o historii Poradni Językowej Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 419-420.

formę internetowej gry Kahoot, która wraz z odpowiednim wprowadzeniem, przygotowanym przez studentów IFP UZ, jest dystrybuowana do szkół za pośrednictwem poczty elektronicznej i innych narzędzi cyfrowych⁴¹.

Nazwa *Zielonogórskich Seminariów Językoznawczych* w pierwszych latach funkcjonowania tej inicjatywy oddawała jej istotę, gdyż odbywały się wtedy cykliczne, comiesięczne spotkania badaczy zielonogórskich i naukowców zaproszonych z innych ośrodków akademickich. W 2001 r. odbyło się pierwsze takie spotkanie, otwierało je wystąpienie zaproszonego gościa, po czym wyniki swoich badań prezentowali młodszy adepci nauki. Celem tych seminariów było stworzenie szansy na regularny kontakt ze znanymi naukowcami z innych uniwersytetów oraz możliwość konfrontacji własnego dorobku w perspektywie krajowej. Tematyka spotkań koncentrowała się zwłaszcza na problemach językoznawstwa polonistycznego w wielu jego nurtach i obszarach. Pokłosiem inicjatywy jest seria wydawnicza zatytułowana „Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze”. Od 2012 r. jej kolejne wydania mają charakter monograficzny. Seria nie jest już bezpośrednio związana z cyklem comiesięcznych spotkań, ale zyskała status wydawnictwa samodzielnego. Publikowane są w nim studia i rozprawy nadesłane przez autorów zainteresowanych proponowaną tematyką tomów lub prace będące rezultatem debat konferencyjnych, organizowanych naprzemiennie w Zielonej Górze bądź w Łodzi⁴².

Natomiast dzięki cyklicznym spotkaniom, jakie odbyły się w ramach *Zielonogórskich Seminariów Literaturoznawczych*, organizowanych przez Zakład Teorii Literatury i Krytyki Literackiej Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego, powstał projekt wydawniczy pod nazwą „Scripta Humana”. W przedsięwzięcie zaangażowane są także Instytut Filologii Germańskiej oraz Instytut Neofilologii UZ. Autorzy publikacji zamieszczonych w kolejnych tomach poświęcają swoje badania różnym problemom ważnym dla współczesnej humanistyki⁴³.

Oprócz przedsięwzięć cyklicznych Instytut Filologii Polskiej UZ prowadzi również działalność naukową w formie konferencji czy sympozjów, mających charakter jednostkowy lub okolicznościowy. Wśród nich warto odnotować konferencję pod hasłem *Pociąg, dworzec, poczekalnia w literaturze i refleksji humanistycznej*, która odbyła się w dniach 15 i 16 kwietnia 2014 r. w Zielonej Górze. Spotkanie zorganizowało Koło Naukowe Doktorantów Literaturoznawców UZ we współpracy ze Studenckim Kołem Literaturoznawczym UZ. Podczas dwudniowych obrad ich uczestnicy z kilkunastu

41 Por. A. Wojciechowska, *Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego – geneza, cele i obchody święta*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 421-424.

42 Por. M. Hawrysz, *Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze – rzut oka na historię spotkań i serii wydawniczej*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3), s. 483-486.

43 Por. P. Prusinowski, *O serii wydawniczej „Scripta Humana” i jej nowych odsłonach*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 415-418.

polskich ośrodków akademickich wygłosili referaty, w których przedstawiono motywy kolei w perspektywie literaturoznawczej, kulturoznawczej i antropologicznej⁴⁴.

Instytut 18 i 19 maja 2015 r. zaangażował się w drugą konferencję z cyklu „Język – obyczaj – wspólnota” pod hasłem *Zachowania językowe – spontaniczność i automatyzm*, ta odbyła się w Łodzi, a za jej zrealizowanie odpowiadał Zakład Historii i Pragmatyki Języka Polskiego UZ oraz Katedra Historii Języka Polskiego Uniwersytetu Łódzkiego. Na konferencji podjęto przede wszystkim temat spontaniczności i automatyzmu w wypowiedziach literackich i urzędowych, a także obyczaju językowego. Przedstawiono też wspólnoty komunikatywne na tle innych społeczności, zarazem udokumentowano, w jaki sposób wpływają one na język ogólny. Poruszono też kwestie łamania reguł grzeczności językowej czy nazw deprecjonujących. Materiały pokonferencyjne ukazały się w tomach: „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistica” i „Zielonogórskich Seminariach Językoznawczych”⁴⁵.

W tym samym roku Instytut Filologii Polskiej wraz z Katedrą Filologii Romańskiej Uniwersytetu Szczecińskiego doprowadził do spotkania poświęconego *Tekstom epistolarnym w polskiej i europejskiej praktyce szkolnej*. Dyskutowano zatem m.in. o powieści epistolarnej, funkcji informacyjnej listów i ich znaczeniu np. w edukacji, zarówno tej współczesnej, jak i dawnej. Podkreślono wartość dydaktyczną materialnych przejawów korespondencji, ukazując jej obecność w piosenkach, by także podjąć namysł nad potrzebą edukacji w zakresie sztuki pisanie listów. Konferencja odbyła się w Pobierowie, 9 i 10 października⁴⁶.

Na Uniwersytecie Zielonogórskim 4 i 5 listopada 2015 r. odbyła się konferencja naukowa *Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły – Jana Pawła II* organizowana przez Zakład Teorii Literatury i Krytyki Literackiej Instytutu Filologii Polskiej. Największą popularnością wśród prelegentów cieszyły się wątki skupione wokół biografii Karola Wojtyły, wzorców poetyckich, z których czerpał inspirację jako poeta i dramaturg, problematyki społecznej nauczania papieża, problemu powstających w Internecie memów i komentarzy na temat Jana Pawła II. Zgromadzona publiczność mogła także usłyszeć treść referatów poświęconych uniwersalnym wartościom trwale wpisanym w refleksje Wojtyły w kontekście człowieczeństwa i wychowania. Uwagze badaczy nie umknęły zmiany edytorskie, jakich ksiądz Karol dokonał w swoich rękopi-

44 Por. K. Gieba, *Sprawozdanie z konferencji „Pociąg, dworzec, poczekalnia w literaturze i refleksji humanistycznej”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2015 (1), s. 261-264.

45 Por. K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2015*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 451-460.

46 Por. *ibidem*.

pisach czy sensy tak ważnych pojęć, jak miłość i miłosierdzie w twórczości Polaka na Stolicy Piotrowej. Kolejne partie wystąpień wieńczyła dyskusja⁴⁷.

W Bibliotece Uniwersyteckiej 8 i 9 czerwca 2015 r. odbyła się ogólnopolska konferencja pt. *Kontakty językowe w komunikowaniu* współorganizowana przez Zakład Komunikacji Językowej Instytutu Filologii Polskiej, Instytut Filologii Germańskiej i Katedrę Anglistyki UZ. Przedsięwzięcie skupiało się na tematach językowo-komunikacyjnych. Konferencję podzielono na dwie równoległe toczące się sesje, a jedna z nich miała charakter wyłącznie niemieckojęzyczny. Referaty dotyczyły m.in. zagadnienia kontaktów językowych, problemu śladów frazeologicznych w poezji, a także komunikatywności języka prawniczego. Zastanawiano się nad czynnościami mowy, które budują złe relacje międzyludzkie. Swoją prezentację znalazł projekt na temat polsko-czeskich kontaktów językowych na pograniczach w kontekście biznesowym. Poruszono problemy związane z obecnością płci w internecie oraz przedstawiono sposoby kształcenia kompetencji komunikacyjnych na lekcjach języka obcego⁴⁸.

Jeszcze też w 2015 r., 26 listopada, odbyło się *Symposium Mickiewiczowskie w 160. rocznicę śmierci poety* zorganizowane przez Zakład Literatury XIX Wieku Instytutu Filologii Polskiej UZ oraz zielonogórski oddział Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Symposium odbyło się w czterech odsłonach. Podczas spotkania wspominano autora i jego twórczość. Wskazywano, że wciąż wiele faktów jego biografii spowija mrok tajemnicy, dlatego tak potrzebne są dalsze badania. Omówiono okres życia Wieszcza na obczyźnie, trudności, jakie wiązały się z bytem emigracyjnym, a także ukazano działalność polityczną Mickiewicza. Udało się zauważyć wpływ *Pana Tadeusza* na pamiętnikarstwo polskie. Źródła inspiracji, ale i nawiązania do jego twórczości stały się obiektem zainteresowania kilku prelegentów, a jedno wystąpienie dotyczyło postaci kobiecych w dorobku najważniejszego rodzimego twórcy XIX w.⁴⁹ Plon naukowy symposium ukazał się drukiem w drugim numerze „Filologii Polskiej. Roczników Naukowych Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2). Zamieszczone tam rozprawy, napisane także przez autorów spoza grona uczestników symposium, stworzyły wieloautorską monografię poświęconą życiu i twórczości Adama Mickiewicza⁵⁰.

47 Por. A. Naplocha, *Sprawozdanie z konferencji „Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły – Jana Pawła II”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 409-414; zob. także K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2015*, s. 451-460.

48 Por. B. Klimek, „Kontakty językowe w komunikowaniu” – sprawozdanie z konferencji, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 403-408; zob. też K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2015*, s. 451-460.

49 M. Sznajder, *O Mickiewiczu 26 listopada 2016 roku*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 397-402; zob. też K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2015*, s. 451-460.

50 *Wprowadzenie do zeszytu*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2), s. 15.

Od 12 do 13 września 2016 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim odbywał się LXXIV Zjazd Polskiego Towarzystwa Językoznawczego. Wzięło w nim udział ponad 80 językoznawców z całego kraju. Temat obrad brzmiał: *Norma a język i językoznawstwo*. Zjazdy PTJ odbywają się od 1923 r., a ich cel wiąże się z tworzeniem fundamentów rozwoju wiedzy lingwistycznej. Na zjeździe w Zielonej Górze pojawili się reprezentanci wszystkich ośrodków naukowych w Polsce. Obrady rozpoczęła sesja plenarna, następnie członkowie Walnego Zgromadzenia PTJ dyskutowali o sposobach funkcjonowania Towarzystwa. Część naukową stanowiły obrady w sekcjach z uwzględnieniem odmiennych zagadnień normatywnych. Sekcja A pierwszego dnia miała charakter historycznojęzykowy. Odbywające się równocześnie obrady w sekcji B dotyczyły z kolei problemów funkcjonowania normy językowej w czasach cyfrowego przełomu. Natomiast sekcja C podjęła problematykę kwestii słowotwórczych. Drugiego dnia referaty w sekcji A koncentrowały się na kontaktach językowych. Obrady w sekcji B pozwoliły rozpoznać problemy normatywne w dydaktyce akademickiej. W sekcji C dominowały zagadnienia związane z łączliwością wyrazów i porządkiem syntaktycznym języka. Podczas obrad omówiono m.in. zmiany w historii polszczyzny, barbarzyzny oraz świadomość językową, podjęto też próbę rekonstrukcji społecznych postaw wobec języka. Ponadto przedstawiono czynniki, które istotnie wpływają na współczesną komunikację językową. Zaprezentowano zarazem koncepcję internetowego słownika poprawnej polszczyzny. Omówiono przejawy zachowań komunikacyjnych on-line, a także poddano namysłowi możliwość naukowego zbadania i opisu normy języka polskiego. Obradom towarzyszyła wystawa plakatów, a całość wienńczyły dyskusje⁵¹.

Od 1 do 3 czerwca 2016 r. w Zielonej Górze odbywała się konferencja *Mitologizacje człowieka w literaturze iberyjskiej i polskiej*. Patronat honorowy nad tym przedsięwzięciem objął Santander Universidades-Bank Zachodni WBK, a za jej organizację odpowiedzialna była Pracownia Mitopoetyki i Filozofii Literatury działająca w IFP UZ. Omówiono np. mit Gungunhany w literaturze Mozambiku oraz transformacje ideologiczne mitu dobrego dzikusa w Europie i Brazylii. Pokazano wpływ autorskiej fascynacji historiografią na kreację głównego bohatera powieści i przedstawiono temat antropomorfizacji w przekładzie. Pokazano też świadectwa mitologizacji człowieka we współczesnej muzyce i literaturze fantastycznej⁵².

Również w 2016 r., od 20 do 21 kwietnia, w Zielonej Górze odbyło się spotkanie *Światy fantastyki słowiańskiej*. Konferencję zorganizowała i tym razem Pracownia Mitopoetyki i Filozofii Literatury. Podczas obrad poruszono temat zwierząt niezemijskich

51 Por. M. Steciąg, *Sprawozdanie z LXXIV Zjazdu Polskiego Towarzystwa Językoznawczego w Zielonej Górze*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4), s. 475-480; zob. też K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2016*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3), s. 507-514.

52 Por. K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2016*, s. 507-514.

w futurofantastyce słowiańskiej; opowiedziano o ogólnopolskim konwencie miłośników fantastyki „Pyrkon” 2016. Pokazano też obraz świata w pieśniach dziadowskich i przedstawiono mechanikę gier planszowych (była to prezentacja wyników pracy nad grą uniwersytecką). Przybliżono też postacie bohaterów celtyckich i mityczne uwarunkowania herosa fantastyki⁵³.

Kryminał. Okna na świat to tytuł kolejnej konferencji zielonogórskiej z 19 i 20 października 2016 r. Było to przedsięwzięcie zorganizowane przez Zakład Literatury XIX Wieku, Zakład Teorii Literatury i Krytyki Literackiej, Zakład Literatury i Kultury Krajów Niemieckiego Obszaru Językowego UZ. W jej trakcie opowiedziano o symbolice miasta labiryntu w powieściach i o powieści milicyjnej. Inspirujące okazały się pytania – jak i dlaczego badać współczesną powieść kryminalną? Przedstawiono temat kryminału społecznego i grozy w kryminałach retro oraz językowy obraz świata w niemieckiej literaturze kryminalnej na podstawie współczesnych frazeologizmów i okazjonalizmów. Omówiono też obraz zbrodni w najnowszych polskich reportażach kryminalnych. Mówiono też o pokładach rzeczywistości ujawnianych w realizacjach tego gatunku i o stereotypowym kształcie zbrodni czy przestępcy. Podjęto również temat cykliczności powieści kryminalnych, nie bez pochylenia się nad retorycznymi funkcjami kryminałów retro bądź kwestią winy i kary. Materiały pokonferencyjne ukazały się w jednym z tomów serii wydawniczej pt. „Scripta Humana”⁵⁴.

25 maja 2017 r. w Bibliotece Uniwersyteckiej w Zielonej Górze odbyła się konferencja naukowa *Wartości językowe i kulturowe obecne w czasopiśmiennictwie polskim do 1989 roku*. Organizatorem przedsięwzięcia była Pracownia Badań nad Aksjologią w Języku i Kulturze działająca w Instytucie Filologii Polskiej UZ. Na spotkanie przybyli prelegenci z kraju oraz pracownicy Uniwersytetu Zielonogórskiego. Sesję zaplanowano w czterech odsłonach tematycznych. Pierwsza z nich skupiona była wokół oświeceniowego periodyku „Monitor”. We wtórej części obrad analizowano zagadnienia wiążące się z wartościami w czasopiśmie XX w. Przedstawiono np. sposoby wartościowania odkryć naukowych w czasach PRL-u oraz cykl filmowy o Jamesie Bondzie w prasie polskiej lat 60. XX w. Mówiono też o wartościach w czasach powojennych. Obrady miały charakter plenarny, co sprzyjało ożywionym dyskusjom⁵⁵.

Od 8 do 9 czerwca 2017 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim odbyła się konferencja pod hasłem *Estetyka językowa w komunikowaniu*, zorganizowana przez Zakład Komunikacji Językowej Instytutu Filologii Polskiej. Spotkanie stanowiło kontynuację cyklu poświęconego komunikacji językowej z 2009 r. Dyskusje odznaczały się inter-

53 Por. *ibidem*.

54 Por. *ibidem*.

55 Por. J. Gorzelana, *Sprawozdanie z konferencji „Wartości językowe i kulturowe obecne w czasopiśmiennictwie polskim do 1989 roku”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4), s. 527–530; zob. też K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2017*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4), s. 549–556.

dyscyplinarnością i miały na celu wszechstronną i możliwie wielowątkową charakterystykę podejmowanych zagadnień. Pierwszy segment konferencji poświęcono tematowi ogólnemu, a kolejne zdefiniowały bardziej szczegółowe tematy. Przedmiotem zainteresowania uczestników w szczególności okazały się znaczenie kryterium estetycznego we współczesnej ocenie normatywnej, estetyka językowa i norma estetyczna, skuteczność komunikacji międzyludzkiej, polityka językowa, estetyka językowa w świetle kultury języka i wartościowania w języku, związki estetyki języka z grzecznością językową, a także etyką i moralnością, różnicowanie odmian języka i dynamika zmian społeczno-językowych⁵⁶.

W Zielonej Górze 3 kwietnia 2017 r. ponownie odbyła się konferencja pod znanym już szyldem *Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły – Jana Pawła II* (cz. 2), organizowana przez Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego, Instytut Filologii Polskiej, Zakład Teorii Literatury i Krytyki Literackiej. Podjęto wtedy takie tematy, jak słowo poetyckie jako narzędzie dialogu w *Sonetach* Karola Wojtyły, rola kultury w życiu człowieka i narodów w nauczaniu Jana Pawła II, retoryka i metafizyka jako klasyczne podstawy nauczania papieskiego, Jan Paweł II jako motyw poboczny i postać epizodyczna w filmach fabularnych oraz literackość jego nieliterackich wypowiedzi. Mówiono też o obrazach stworzenia świata w poezji Jana Pawła II i o nawiązaniach do literatury w wypowiedziach papieża wygłaszanych podczas pielgrzymek do krajów słowiańskich. Materiały z sesji jako tom pokonferencyjny ukazały się w serii wydawniczej pt. „Scripta Humana”⁵⁷.

W 2017 r., 12 i 13 października odbyła się konferencja *Wino w literaturze i kulturze*, patronat honorowy nad spotkaniem objęły winnice „Ingrid” i „Miłosz” z okolic Winnego Grodu. Przedsięwzięcie zorganizował Instytut Filologii Polskiej wraz z Towarzystwem Miłośników Zielonej Góry „Winnica”. Przedyskutowano wiele kwestii, a wśród nich: azjatyckie korzenie i składniki kultu Dionizosa, krajobraz kulturowy z winem w tle, winiarskie akcenty zielonogórskich kart pocztowych, zielonogórskie muzealnictwo winiarskie w latach 1922-2017 czy literatura i historia jako źródło odrodzenia zielonogórskiego winiarstwa. Opowiedziano też o tradycjach winiarskich w literaturze lubuskiej i o motywie wina w polskich kolędach, winiarskich akcentach na zielonogórskim papierowym pieniądzu zastępczym. Ukazano motyw wina we współczesnej literaturze lubuskiej i charakterystyczne właściwości mitu Dionizosa. Odbyły się też imprezy towarzyszące: spacer z przewodnikiem po Zielonej Górze oraz degustacja lokalnych win. Materiały konferencyjne zamieszczono w publikacji *Wino w literaturze i kulturze*⁵⁸.

56 Por. U. Majdańska-Wachowicz, *Sprawozdanie z konferencji naukowej „Estetyka językowa w komunikowaniu”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4), s. 519-526; zob. też K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2017*, s. 549-556.

57 Por. K. Grabias-Banaszewska, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2017*, s. 549-556.

58 *Ibidem*.

Ze srebrnego ekranu na papier. Ślady sztuki filmowej w literaturze pięknej to tytuł kolejnej konferencji, która odbyła się w Zielonej Górze 17 kwietnia 2018 r. Została ona zorganizowana przez Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Zakład Teorii Literatury i Krytyki Literackiej Instytutu Filologii Polskiej, a materiały konferencyjne ukazały się w serii wydawniczej pt. „Scripta Humana”. Na konferencji opowiedziano m.in. o apokryficzności i ortodoksyjności we współczesnych filmach o tematyce biblijnej, literackich uzupełnieniach serialowej fabuły, formach obecności filmu w literaturze i inspiracjach filmowych w literaturze polskiej dwudziestolecia międzywojennego⁵⁹.

W Zielonej Górze od 17 do 19 maja 2018 r. odbyła się *Konferencja Polonistyk Uniwersyteckich*. Zjazd zorganizował Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego wspólnie z Instytutem Filologii Polskiej. Podczas spotkań m.in. przedstawiono wyniki badania ankietowego o losach absolwentów studiów polonistycznych i zaprezentowano „Biuletyn Polonistyczny” jako elektroniczne narzędzie wsparcia w rozwoju naukowym i zawodowym polonistów⁶⁰.

Od 21 do 23 maja tego samego roku w Zielonej Górze odbyła się konferencja *Język – obyczaj – wspólnota. Dyskursy w przeszłości. Dyskursy o przeszłości* zorganizowana przez Zakład Historii i Pragmatyki Języka Polskiego Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz Katedrę Historii Języka Polskiego Uniwersytetu Łódzkiego. Dyskutowano m.in. o sposobach wartościowania we współczesnym dyskursie medialnym, kształtowaniu się struktury słowników, translacyjnych sposobach wyrażania opinii o przedmiocie i stanie badań nad opracowaniem naukowym z dziedziny prawa. Poruszono też temat językowych przejawów dystansu społecznego wobec cudzoziemców i minionego (tj. czasu oraz zaszłych wtedy zdarzeń) jako wyznacznika wartości pojęć etycznych i społecznych. W kolejnym tomie serii „Zielonogórskich Seminariów Językoznawczych” ukazały się materiały pokonferencyjne⁶¹.

Słowiańska literatura i kultura popularna. Figury swojskości i obcości współczesnego świata w literaturze i kulturze popularnej krajów słowiańskich to konferencja, która odbyła się w Zielonej Górze 18 i 19 października 2018 r. Zorganizowali ją Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Zielonogórskiego, Instytut Filologii Polskiej, Pracownia Mitopoetyki i Filozofii Literatury, Polsko-Ukraińskie Centrum Studiów Humanistycznych Uniwersytetu Zielonogórskiego, Narodowy Uniwersytet imienia Tarasa Szewczenki w Kijowie. Osią rozważań uczestników przedsięwzięcia uczyniono spektrum rozmaitych różnic między popkulturowymi konwencjami a polską historią. Ukazano postać obcego we współczesnym kryminale. Podjęto problematykę relacji

59 Por. eadem, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w latach 2018-2019*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6), s. 225-232.

60 *Ibidem*.

61 *Ibidem*.

międzygatunkowej. Przedstawiono temat emanacji swojskości i obcości w libretach oper Stanisława Moniuszki oraz figur obcego we współczesnej fantastyce. Hasło konferencji posłużyło za tytuł wieloautorskiej monografii, gromadzącej wygłoszone w trakcie sesji referaty⁶².

I Sympozjum Ekolingwistyczne, zorganizowane przez Instytut Filologii Polskiej, które miało miejsce 8 maja 2019 r. w Zielonej Górze, odbyło się w ramach realizacji projektu „Lingua receptiva czy lingua franca? Praktyki językowe na pograniczu polsko-czeskim w obliczu dominacji angielszczyzny (ujęcie ekolingwistyczne)”. Wtedy to wybrzmiał temat polityki językowej w kontekście polsko-czeskich kontaktów językowych; udało się także przedstawić badania porównawcze krajoznawstwa polsko-czeskiego pogranicza i na podstawie wyników badań ankietowych zaproponować wybrany model komunikacji językowej na wskazanym obszarze. Omówiono też wyzwania wielojęzycznej komunikacji receptywnej w Europie, stereotypy narodowościowe i kształt praktyk językowych w perspektywie etnolingwistycznej⁶³.

Kryminalne światy przeszłości to konferencja zorganizowana w Zielonej Górze (23-24 października 2019 r.) przez Instytut Filologii Polskiej i Instytut Filologii Germańskiej. Został na niej podjęty temat wątków sensacyjno-detektywistycznych w powieściach publikowanych na łamach czasopism kobiecych lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XIX w. Przedstawiono też ślady przeszłości w kryminale historycznym oraz krytykę i pseudokrytykę społeczną w kryminałach doby PRL-u. Opowiedziano o wczesnej powieści milicyjnej, kryminale retro i początkach węgierskiego kryminału. Mówiono o tym, w jaki sposób kształtowała się świadomość wzorców gatunkowych tej odmiany powieści w krytyce literackiej na początku XX w. Wskazywano też retoryczne funkcje historii w powieściach kryminalnych. Pokłosiem konferencji jest publikacja wygłoszonych wtedy referatów pt. *Kryminalne światy przeszłości*⁶⁴.

W Zielonej Górze 8 maja 2023 r. odbyło się wydarzenie pt. *Medialne reprezentacje świadomości językowej. II Majówka Medialna*, które zostało zorganizowane przez Dziennikarskie Koło Naukowe „Faktor” i Instytut Filologii Polskiej UZ. Pochyleno się nad leksyką sportową w wybranych felietonach „Przeglądu Sportowego”, wizerunkiem medialnym Beaty Szydło, tytułowaniem interlokutora w akcie mowy, obrazem wojny na Ukrainie w polskich mediach, językiem w socjolekcie społeczności Black Pillu na portalu Wykop.pl czy agresją werbalną wywoływaną przez okoliczności pandemii z 2020 roku⁶⁵.

Ziemia Lubuska jako przedmiot badań. Rekonesans i zarys nowych perspektyw badawczych to konferencja, która odbyła się w Zielonej Górze w 2023 r. (od 24 do 25 maja).

62 Por. eadem, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w latach 2018-2019*, s. 225-232.

63 Por. *ibidem*.

64 Por. *ibidem*.

65 Por. K. Grabias-Banaszewska, J. Gwóźdź, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2023*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2024 (10), s. 413-420.

Impreza została zorganizowana przez Lubuskie Towarzystwo Naukowe, Instytut Filologii Polskiej, Instytut Historii oraz Uniwersytet Zielonogórski. Zaistniały tu różne tematy, m.in. Ziemia Lubuska w dialogu polsko-niemieckim, wyniki badań nad czasopiśmiennictwem lubuskim po roku 1989 czy białe plamy w historii gospodarczej Ziemi Lubuskiej w czasach PRL oraz edukacja na tych terenach. Opowiedziano o wizerunku, potencjale i marce turystycznej regionu, przyrodzie lubuskiej i możliwościach rozwoju turystyki przyrodniczej. Podjęto zarazem kwestię tożsamości historycznej regionu na przykładzie literatury o Ziemi Lubuskiej i średniowiecznej ikonografii powstałej na tych terenach oraz nazw własnych, pozostających w sferze zainteresowań badawczych zielonogórskich językoznawców. Pokłosiem konferencji jest numer „Rocznika Lubuskiego”⁶⁶.

Sztuka i uniwersum przestrzeni. Interdyscyplinarne sympozjum naukowo-dydaktyczne odbyło się w Zielonej Górze 23 maja 2023 r. Wydarzenie to zostało zorganizowane przez Pracownię Kultury i Dziedzictwa Ludowego, Pracownię Edukacji Polonistycznej i Badań nad Kulturą Uniwersytetu Zielonogórskiego. Omówione tematy skoncentrowały się wokół bukowińskiego kołędowania (tradycja i teraźniejszość), kołęd Górali Czadeckich z Bukowiny, modlitewnika jako zjawiska wielokształtnego i zmiennego, glamour jako sztuki kreacji w społecznej przestrzeni popkultury czy w tańcu rzeszowskiej kultury ludowej, a także wokół przestrzeni Wilna zwerbalizowanej w wybranych opracowaniach muzykologicznych, współczesnych bedekerach oraz tekstach popularnonaukowych. Numer „Etno. Rocznik Naukowo-Dydaktyczny” zawarł materiały z tego spotkania⁶⁷.

Miasto starsze niż prasa. II ogólnopolska konferencja naukowa odbywała się od 2 do 4 października 2023 r. Organizatorzy: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze, Komisja Prasoznawcza PAN, Oddział w Krakowie, Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Zakład Dziennikarstwa i Nauk o Mediach Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Spotkanie stało się okazją do opisu dziejów lubuskich czasopism regionalnych w przestrzeni cyfrowej oraz wskazania nurtów w aktualnym stanie badań nad prasą lubuską. Przedstawiono wyniki studiów porównawczych, kładące nacisk na różnorodność mediów w Europie oraz tradycje i współczesność polskich czasopism medioznawczych. Podjęto też temat starożytnego Bliskiego Wschodu w prasie polskiej XIX i początków XX w.⁶⁸

W Zielonej Górze 19 i 20 października 2023 r. odbyła się IX konferencja naukowa z cyklu *Język – obyczaj – wspólnota. Słowo – forma, treść, użycie*. Zorganizowali ją Instytut Filologii Polskiej, Zakład Językoznawstwa Uniwersytetu Zielonogórskiego we współpracy z Zakładem Historii Języka Polskiego Uniwersytetu Łódzkiego. Na wokandzie pojawiły się rozmaite zagadnienia, jak np. słownictwo emocjonalne jako narzędzie krytyki

66 Por. *ibidem*.

67 Por. *ibidem*.

68 Por. *ibidem*.

naukowej, językowe kreacje zbrodni w wybranych podcastach o tematyce kryminalnej, słownictwo ekspresywne w języku ogólnym i gwarach. Podjęto też temat leksyki definiującej barwy i kwestie nazw negatywnie wartościujących człowieka. Opowiedziano zarazem o użyciu nazw figur geometrycznych w polszczyźnie i przeprowadzono analizę semantyczną potocznych wyrażen typu „splukać się”, „szastać”, „szarpnąć się”. Pokłosiem konferencyjnym jest osobny tom „Zielonogórskich Seminariów Językoznawczych”⁶⁹.

W kwietniu (19-21) 2023 r. na Uniwersytecie Zielonogórskim odbyło się *XIII Forum Kultury Słowa*. Inicjatywie, której tradycja sięga roku 1995, patronuje Rada Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. Podczas konferencji dokonano przeglądu szerokiego wachlarza zagadnień z zakresu komunikacji językowej; zgodnie z regułą dla tego typu spotkań – wygłoszone w ich trakcie referaty prowokują do dyskusji. To akurat forum poświęcono świadomości językowej w przeszłości i współcześnie. W skład komitetu organizacyjnego wchodził przedstawiciel Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego. Po raz pierwszy obrady odbywały się w systemie hybrydowym, a zarejestrowanych uczestników było ponad 100. Obradom towarzyszyły warsztaty prowadzone przez reprezentantów konsorcjum naukowego CLARIN-PL⁷⁰.

Wokół rocznika

Debiutancki numer rocznika ukazał się w 2015 r. Jego tytuł bezpośrednio nawiązuje do dawniejszych dwu serii ogłaszanych wcześniej pod zbliżonym bądź identycznym szyldem w Zielonej Górze przez czterdzieści lat⁷¹, choć anonsowanych również ogólniejszą formułą „Studia i Materiały”, której w czasopiśmienniczej „Filologii Polskiej” przypisano zadanie wskazywania działu, gromadzącego naukowy zwłaszcza segment periodyku. W jego ramach utrwalono blisko 170⁷² rozpraw autorstwa badaczy afiliowanych zwłaszcza przy polskich ośrodkach akademickich, z Białegostoku, Bielska-Białej, Częstochowy, Gdańska, Gorzowa Wielkopolskiego, Katowic, Krakowa, Lublina, Łodzi, Olsztyna, Opola, Poznania, Rzeszowa, Szczecina, Warszawy, Wrocławia i Zielonej Góry. Prace te wyposażono w unikalny identyfikator doi; wcale licznie towarzyszą im inne publikacje przede wszystkim o charakterze dokumentacyjnym, jak recenzje, przeglądy, omówienia, wywiady, rejestry i raporty, wspomniane już prezentacje, a także w znacznie skromniejszym rozmiarze poezja oraz proza – wszystko to właściwie ukazuje się jako najistotniejszy komponent „Regionaliów lubuskich”.

69 Por. *ibidem*.

70 M. Hawrysz, *XIII Forum Kultury Słowa w Zielonej Górze*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2023 (9), s. 269-272; zob. też K. Grabias-Banaszewska, J. Gwóźdź, *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2023*, s. 413-420.

71 Zob. K. Banaszewski, *op. cit.*

72 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/catalog/category/articles> [dostęp: 13.04.2025].

Proces selekcyjny odbywa się pod nadzorem (wyłączywszy redakcję stałą i patronów poszczególnych tomów⁷³) członków Rady Naukowej⁷⁴ oraz Zespołu Recenzenckiego⁷⁵ – w sumie wspomniane gremia eksperckie obecnie liczą nieomal 100 nazwisk z kraju i zagranicy, przy czym wartość ta wciąż rośnie z uwagi na konieczność zasięgania opinii u kolejnych rzeczoznawców. Nad zawartością kolejnych zeszytów na ogół czuwają redaktorzy numerów: Magdalena Steciąg, Romuald Marek Jabłoński (1), Marta Ruszczyńska, Piotr Kładoczny (2), Aneta Narolska, Dorota Szagun (3), Katarzyna Grabias-Banaszewska, Magdalena Hawrysz (5), Monika Kaczor, Małgorzata Mikołajczak (7), Irmina Kotlarska, Anastazja Seul (8), Kamila Gieba, Kaja Rostkowska-Biszczanik (9), Mirosława Szott, Marian Bugajski, Janusz Łastowiecki (10). Za numer bieżący (11) odpowiadają Monika Kaczor i gościnnie ks. Janusz Królikowski (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie), a za kolejny (12) – także gościnnie – Lucyna Jankowiak (Instytut Sławistyki PAN w Warszawie) we współpracy z Małgorzatą Mikołajczak i Joanną Wawryk. Redakcja stała rocznika przeszła niewielkie zmiany i zasadniczo pozostaje w zbliżonym składzie od chwili powołania tytułu⁷⁶. O pożądany poziom wydawniczy łamów czasopisma od początku dba Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego z jej redaktorką naczelną Agnieszką Gruszką, koordynującą pracami, oraz Anną Strzyżewską – autorką projektu typograficznego dla rocznika (zrealizowanego jeszcze w 2015 r.), również odpowiedzialną za skład i łamanie zawartości kolejnych numerów, a przygodnie za opracowanie frontowej stronicy okładki. Kwestiami tymi obecnie zajmuje się Katarzyna Grabias-Banaszewska; w latach 2015-2017 grafiki wykonał Krystian Saja.

Funkcjonowanie periodyku z natury rzeczy angażuje rzesze osób, których nazwisk nie sposób wymienić w tym syntetycznym szkicu (choć są na bieżąco odnotowywane w stosownym indeksie on-line⁷⁷, aczkolwiek wybiórczo, gdyż z pominięciem sprawców materiałów pozbawionych identyfikatora doi). Redakcja nawiązała współpracę (rzecz jasna, w różnym zakresie) z podmiotami zewnętrznymi, m.in. z Wojewódzką i Miejską Biblioteką Publiczną im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze czy Lubuskim Towarzystwem Naukowym⁷⁸. Trzy zeszyty tytułu (drugi, dziewiąty i dziesiąty) ukazały się jako efekt współdziałania najpierw z Towarzystwem Literackim im. Adama

73 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/about/editorialTeam> [dostęp: 13.04.2025].

74 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuRadaNaukowa> [dostęp: 13.04.2025].

75 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuZespolRecenzencki> [dostęp: 13.04.2025].

76 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/about/editorialTeam> [dostęp: 13.04.2025].

77 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/search/authors> [dostęp: 13.04.2025].

78 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/menuPartnerzy> [dostęp: 13.04.2025].

Mickiewiczza (2016), następnie Fundacją Wisławy Szymborskiej (2023) i wreszcie czeskim Muzeum Narodowym w Pradze (2024). W lwiej części publikacje „Filologii Polskiej” ukazują się w języku rodzimym, ale także po angielsku, niemiecku, rosyjsku, serbsku; w numerze dziesiątym (2024) przybyły jeszcze materiały po czesku, francusku, hiszpańsku, po łacinie, po włosku i ukraińsku. To jeden z widomych śladów dążeń do umiędzynarodowienia dokonań naukowych.

Redakcja od początku istnienia tytułu zabiega o możliwość indeksowania publikowanych treści w możliwie powszechnie dostępnych bazach referencyjnych, repozytoriach oraz bibliotekach internetowych. W efekcie „Filologię Polską” można czytać poprzez ponad trzydzieści różnych platform funkcjonujących on-line, w tym m.in. Bielefeld Academic Search Engine (BASE), CORE, Crossref, Directory of Open Access Journals (DOAJ), Google Scholar, The European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences (ERIH PLUS), The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH), Bibliotekę Nauki. Czasopismo indeksowane jest w Open policy finder (dawniej Jisc Sherpa Romeo). Swoje miejsce rocznik znalazł także w Index Copernicus International, w obrębie tej bazy systematycznie oddaje się ewaluacji za pośrednictwem ankiety elektronicznej – jej złożenie po raz pierwszy było możliwe w połowie 2018 r. (czyli po ogłoszeniu dwu numerów z 2015 i 2016 r.). I już wtedy periodyk trafił na ICI Journals Masters List za rok 2017 ze wskaźnikiem na poziomie 51,64 (ICV). W kolejnych latach wartość ta regularnie rosła: 64,13 (za rok 2018), 66,24 (za rok 2019), 79,31 (za rok 2020), 81,41 (za rok 2021), 86,58 (za rok 2022), 90,93 (za rok 2023), 95,51 (za rok 2024)⁷⁹. W roku 2023 tytuł po raz pierwszy znalazł się na ministerialnej liście czasopism naukowych⁸⁰ z minimalną liczbą punktów⁸¹. Dwa lata później rocznik otrzymał identyfikator ISSN (3072-1245) dla wersji elektronicznej.

Na początku 2021 r. ruszył nowy serwis internetowy czasopisma z wykorzystaniem darmowego i stąd m.in. popularnego oprogramowania Open Journal System (jego twórcą jest zespół znany jako Public Knowledge Project afiliowany przy Simon Fraser University w Kanadzie). Powstała strona internetowa spełnia wszystkie niezbędne warunki w ramach współczesnych oczekiwań w odniesieniu do publikacji artykułów naukowych. Za jej adaptację i wdrożenie odpowiada Bogusław Kosiór⁸². Jedną z wielu zalet omawianego środowiska elektronicznego należy wyróżnić nade wszystko, mianowicie możliwość automatycznego transferu metadanych do podmiotów zewnętrznych za pomocą plików typu np. .xml, .jats bądź drogą tzw. harvestingu. Kwestia wypada niebagatelnie, gdyż wraz ze wzrostem dorobku publikacyjnego periodyku i powiększa-

79 Zob. <https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=46526> [dostęp: 13.04.2025].

80 Zob. np. <https://arianta.pl/#/czasopismo/50228> [dostęp: 13.04.2025].

81 Zob. <https://pbn.nauka.gov.pl/journals/#/journal/list/1/2450-3584> [dostęp: 13.04.2025].

82 Por. [R. Sztyber], *Słowo wstępne*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6), s. 12.

jącą się liczbą jego partnerów indeksujących czy tylko archiwizujących tenże dorobek rośnie skala zobowiązań informacyjnych. A te można mierzyć dziesiątkami tysięcy rekordów tylko dla skromnego wciąż udziału „Filologii Polskiej” w bieżącym obiegu informacji naukowej (rzecz jasna, w cyberprzestrzeni i na stworzonych tu zasadach). Bez wahania – to ogromne wyzwanie. Warto też odnotować inne, choć skromniejsze. Od 2021 r. rocznik pojawia się w popularnych mediach społecznościowych, prezentuje się stosownym hasłem w Wikipedii⁸³, a jeszcze wcześniej zaistniał na autorskim profilu redaktora naczelnego w ResearchGate. W roku 2025 ma miejsce piąta z kolei edycja zabawy z pociechami przyjaciół rocznika w związku z opracowaniem okolicznościowej kartki Bożonarodzeniowej⁸⁴. W roku 2023 do obiegu wszedł pierwszy numer „Almanachu” rocznika⁸⁵, w chwili redagowania tego materiału ukazało się ich trzynaście. Najczęściej aktualizowane jest wydanie z 2023 (4) pt. *Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej od 1971 roku. A-Z*, gdyż rejestruje wszelkie zmiany w jednostce, a także dokumentuje bieżącą działalność Instytutu w formie zwłaszcza fotograficznej⁸⁶. Serwis ponadto oferuje usługi dodatkowe, jak choćby zawiera informacje o platformach współcześnie niezbędnych do realizowania kwerendy naukowej bądź też wskazuje najbardziej zasobne biblioteki on-line. Wszystko to z poszanowaniem dla idei otwartego dostępu, dzięki czemu Biblioteka Nauki przyznała „Filologii Polskiej” status diamentowy, co oznacza, iż ani autorzy, ani czytelnicy nie ponoszą jakichkolwiek ciężarów z tytułu obcowania z treściami rocznika on-line. Od początku istnienia tytułu jego obecność na rynku wydawniczym finansuje Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego⁸⁷.

*

Wolno wierzyć, iż czasopismo powołane w 2014 r. w Zielonej Górze wpisuje się w obszar działań Instytutu Filologii Polskiej lubuskiego uniwersytetu – jako jedyne w pełni polonistyczne tego rodzaju przedsięwzięcie naukowe. Natomiast przedstawiony właśnie zarys⁸⁸ niech stanowi zaczątek przewodnika po dokonaniach jednostki Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Zielonogórskiego, legitymującą się wcale niekrótką, bo w roku 2026 już pięćdziesięciopięcioletnią historią.

83 Zob. [https://pl.wikipedia.org/wiki/Filologia_Polska_\(czasopismo\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Filologia_Polska_(czasopismo)) [dostęp: 13.04.2025].

84 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/siteMap> [dostęp: 13.04.2025].

85 Zob. <https://www.rocznik.ifp.uz.zgora.pl/index.php/fprnuz/almanach> [dostęp: 13.04.2025].

86 Zob. <https://doi.org/10.61827/fp2023almanach4>.

87 Na krótko wsparcia takiego użył Instytut Filologii Germańskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego.

88 Paniom Izabeli Jabłońskiej oraz Michalinie Majkowskiej serdecznie dziękuję za podjęcie trudu prac archiwalnych i redakcyjnych, mających na celu opracowanie tego szkicu – Radosław Sztyber.

LITERATURA CYTOWANA

- Banaszewski K., *Bibliografia Zawartości „Studiów i Materiałów” (seria „Filologia Polska”) Wyższej Szkoły Pedagogicznej (nr 1-10: 1975-1999) oraz serii wydawniczej „Filologia Polska” (nr 1-5: 2003-2013)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2015 (1), <https://zbc.uz.zgora.pl/repozytorium/dlibra/publication/53635/edition/46310>.
- Bernhard T., *Wymazywanie. Rozpad*, przeł. S. Lisiecka, Warszawa 2004.
- Bugajski M., *O polonistyce, zakładzie i katedrze na pięćdziesięciolecie wspomnień przygarść*, [w:] *Pięćdziesiąt lat zielonogórskiej polonistyki. Księga jubileuszowa*, red. I. Pałucka-Czerniak, M. Ruszczyńska, Zielona Góra 2024.
- Bugajski M., *Pamięć emeryta bywa zawodna*, „Na Winnicy. Magazyn Towarzystwa Miłośników Zielonej Góry »Winnica«” 2025 (IV-X), nr 17.
- Bugajski M., *Wspomnienie o Stachu*, [w:] *Słowo – forma, treść, użycie* („Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze”), red. M. Hawrysz, M. Jurewicz-Nowak, I. Kotlarska, Zielona Góra 2024.
- Errata do biografii*, TVP 1, emisja 15 stycznia 2007.
- „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego. Almanach” 2023 (2), s. 36 (<https://doi.org/10.61827/fp2023almanach2>).
- „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego. Almanach” 2024 (1): *Pracownicy Instytutu Filologii Polskiej od 1971 roku. A-Z* (<https://doi.org/10.61827/fp2023almanach4>).
- Gieba K., *Sprawozdanie z konferencji „Pociąg, dworzec, poczekalnia w literaturze i refleksji humanistycznej”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2015 (1).
- Gorzelana J., *Profesor Krzysztof Maćkowiak*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2023 (9).
- Gorzelana J., *Sprawozdanie z konferencji „Wartości językowe i kulturowe obecne w czasopiśmiennictwie polskim do 1989 roku”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4).
- Grabias-Banaszewska K., *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2015*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Grabias-Banaszewska K., *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2016*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3).
- Grabias-Banaszewska K., *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2017*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4).
- Grabias-Banaszewska K., *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w latach 2018-2019*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6).
- Grabias-Banaszewska K., Gwóźdź J., *Zielonogórskie spotkania polonistyczne w roku 2023*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2024 (10).
- Hawrysz M., *XIII Forum Kultury Słowa w Zielonej Górze*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2023 (9).
- Hawrysz M., *Ostatnie pożegnanie Profesora Stanisława Borawskiego*, [w:] *Słowo – forma, treść, użycie* („Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze”), red. M. Hawrysz, M. Jurewicz-Nowak, I. Kotlarska, Zielona Góra 2024.
- Hawrysz M., *Pożegnanie*, [w:] *Słowo – forma, treść, użycie* („Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze”), red. M. Hawrysz, M. Jurewicz-Nowak, I. Kotlarska, Zielona Góra 2024.
- Hawrysz M., *Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze – rzut oka na historię spotkań i serii wydawniczej*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3).
- Hawrysz M., Uździcka M., *Wstęp*, [w:] *Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze. 2017: Wokół dziejów używania polszczyzny – wspólnoty, potrzeby, zachowania komunikatywne*, red. M. Hawrysz, M. Uździcka, Zielona Góra 2018.
- Jazownik M., Jazownik L., *Profesor Maria Januszewicz*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6).

- Kaczor M., *Dwa słowa o historii Poradni Językowej Uniwersytetu Zielonogórskiego*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Klimek B., „Kontakty językowe w komunikowaniu” – sprawozdanie z konferencji, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Kotlarska I., Urbańska M., *Profesor Marzanna Uźdźicka – badaczka sposobów używania polszczyzny, organizatorka życia naukowego i dydaktycznego zielonogórskiej szkoły językoznawczej*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2024 (10).
- Kubski G., *Pan Profesor Dutka – książki, studio i „fenotyp uczonego”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2021 (7).
- Libera L., *Koniec świata. „Auslöschung” Thomasa Bernharda*, [w:] *Apokalipsa. Symbolika – tradycja – egzegeza*, red. K. Korotkich, J. Ławski, t. 2, Białystok 2007.
- Majdańska-Wachowicz U., *Sprawozdanie z konferencji naukowej „Estetyka językowa w komunikowaniu”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4).
- Majkowska M., Szyber R., *Dorobek publikacyjny pracowników Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego na łamach rocznika w latach 2015-2024 (numery 1-10)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2024 (10), <https://doi.org/10.61827/fp2024a15>.
- Mikołajczak M., *Profesor Czesław Paweł Dutka (1936-2020)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2021 (7).
- Naplocha A., *Sprawozdanie z konferencji „Kultura nie tylko literacka. W kręgu myśli Karola Wojtyły – Jana Pawła II”*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Narolska A., *Ireneusz Sikora (1952-2016). Wspomnienie o Profesorze i bibliografia prac naukowych*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4).
- Narolska A., Rawski J., *Profesor Leszek Libera: badacz – tłumacz – pisarz*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Pałucka-Czerniak I., *Polonistyka zielonogórska – zarys historyczny*, [w:] *Pięćdziesiąt lat zielonogórskiej polonistyki. Księga jubileuszowa*, red. I. Pałucka-Czerniak, M. Ruszczyńska, Zielona Góra 2024.
- Prelekcje Mistrzów Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku: Leszek Libera. „W szwajcarskich górach...”*, red. J. Ławski, t. 32, Białystok 2023.
- Prusinowski P., *O serii wydawniczej „Scripta Humana” i jej nowych odsłonach*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Ratajczak T., *Profesor Franciszek Pilarczyk – sylwetka i dokonania*, [w:] *W kręgu bibliologii, literatury, prasy i teatru. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Franciszkowi Pilarczykowi w 80. rocznicę urodzin*, red. J. Chwastyk-Kowalczyk, A. Buck, P. Bartkowiak, Gorzów Wielkopolski–Zielona Góra 2019.
- Ratajczak T., Rećko J., *Profesor Franciszek Pilarczyk*, [w:] *Prace edytorskie*, red. S. Kufel, K. Grabias-Banaszewska, t. 1, Zielona Góra 2009.
- Rećko J., *Władysław Magnuszewski (1925-1996). Wspomnienie w dwudziestą rocznicę śmierci*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Rostkowska-Biszczyńska K., *Konkurs Wiedzy o Mediach 2014/2015*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Ruszczyńska M., *Wspomnienie o zielonogórskiej polonistyce*, [w:] *Pięćdziesiąt lat zielonogórskiej polonistyki. Księga jubileuszowa*, red. I. Pałucka-Czerniak, M. Ruszczyńska, Zielona Góra 2024.
- Seul A., *Profesor Małgorzata Mikołajczak*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4).
- Steciąg M., *Jubileusz Profesora Mariana Bugajskiego*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6).
- Steciąg M., *Sprawozdanie z LXXIV Zjazdu Polskiego Towarzystwa Językoznawczego w Zielonej Górze*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2018 (4).
- Steciąg M., Wojciechowska A., *Profesor Marian Bugajski – językoznawca normatywny, propagator poprawnej polszczyzny i esteta językowy*, [w:] *Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze. 2018:*

- Estetyka językowa w komunikowaniu. Prace dedykowane Profesorowi Marianowi Bugajskiemu*, red. M. Steciąg, M. Kaczor, Zielona Góra 2019.
- Szgun D., *Profesor Jerzy Brzeziński (1934-2017)*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3).
- Sznajder M., *O Mickiewiczu 26 listopada 2016 roku*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).
- Szyber R., *(Nie)krótka historia „Filologii Polskiej” i kilka uwag o roczniku. Pięćdziesiąt lat polonistyki akademickiej w Zielonej Górze (1971-2021)*, [w:] *Prace Aksjologiczne. Język – literatura – kultura – media*, t. 4: *Zdrowie i choroba w kontekście aksjologicznym*, red. J. Gorzelana, A. Seul, Zielona Góra 2024, https://doi.org/10.59444/2024SERredGor_Seu_PA15.
- [Szyber R.], *Słowo wstępne*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2015 (1).
- [Szyber R.], *Słowo wstępne*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6).
- [Szyber R.], *Słowo wstępne*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2021 (7).
- Tieck L., *Kot w butach. Świat na opak*, przeł. L. Libera, Zielona Góra 2007.
- Uździcka M., *Profesor Marian Bugajski*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2017 (3).
- Wawryk J., *Komitet Okręgowy Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Zielonej Górze – podsumowanie kadencji w latach 2020-2022*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2022 (8).
- Wawryk J., *Prace wyróżnione przez Komitet Okręgowy Olimpiady Literatury i Języka Polskiego w Zielonej Górze (koniec edycji w 2022 roku): Karina Dranikowska – Kornelia Świdzińska – Makary Sierpiński*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2022 (8).
- Wawryk J., *Profesor Anna Szóstak*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2020 (6).
- Wojciechowska A., *Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego – geneza, cele i obchody święta*, „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego” 2016 (2).

Działalność Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego na łamach rocznika w latach 2015-2024 (numery 1-10)

STRESZCZENIE: Artykuł stanowi przegląd działań Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Zielonogórskiego sukcesywnie odnotowywanych na łamach rocznika w latach 2015-2024. Wzięto tu zatem pod uwagę inicjatywy cykliczne oraz okolicznościowe, serie wydawnicze („Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze”, „Scripta Humana”), konkursy tematyczne (z zakresu literatury i języka polskiego oraz wiedzy o mediach), konferencje naukowe (jak np. XIII Forum Kultury Słowa czy Sympozjum Mickiewiczowskie z okazji 160. rocznicy śmierci poety) i in. W osobnym segmencie pokrótce przypomniano sylwetki Pracowników Instytutu, zaprezentowanych w kolejnych numerach czasopisma, a są to: Marian Bugajski, Jerzy Brzeziński, Czesław Paweł Dutka, Maria Januszewicz, Leszek Libera, Krzysztof Maćkowiak, Ireneusz Sikora, Anna Szóstak, Marzanna Uździcka. W prezentowanym materiale archiwalnym nieco skromniej opisano także przedsięwzięcia realizowane przez redakcję zielonogórskiego czasopisma, gdyż bezpośrednio wpisują się w istotę funkcjonowania Instytutu. Podstawę źródłową omówienia stanowią materiały ogłoszone na łamach rocznika, wszakże wzbogacono ją o sporo innych pozycji bibliograficznych różnej proveniencji. Całość podzielono na trzy części: a) *Wokół ludzi*, b) *Wokół zdarzeń*, c) *Wokół rocznika*.

SŁOWA KLUCZOWE: Instytut Filologii Polskiej – Uniwersytet Zielonogórski – polonistyka zielonogórsko – „Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego”

The activities of the Institute of Polish Philology at the University of Zielona Góra in the pages of the yearbook in the years 2015-2024 (issues 1-10)

SUMMARY: The article provides an overview of the activities of the Institute of Polish Philology at Zielona Góra University, as consistently documented in the pages of its annual journal from 2015 to 2024. It takes into account both recurring and occasional initiatives, publishing series (such as "Zielonogórskie Seminaria Językoznawcze" or "Scripta Humana"), thematic competitions (in the fields of Polish literature, language, and media studies), academic conferences (such as the 13th Forum of Word Culture or the Mickiewicz Symposium commemorating the 160th anniversary of the poet's death), and more. A separate section briefly revisits the profiles of the Institute's academic staff featured in successive issues of the journal, including: Marian Bugajski, Jerzy Brzeziński, Czesław Paweł Dutka, Maria Januszewicz, Leszek Libera, Krzysztof Maćkowiak, Ireneusz Sikora, Anna Szóstak, and Marzanna Uździcka. The activities undertaken by the editorial board of the Zielona Góra journal are also described but in a more concise manner, nevertheless, they are considered as an integral part of the Institute's core operations. The primary source for this outline consists of materials published in the journal, supplemented by a range of bibliographic items of diverse origin. The entire article is structured into three parts: a) *Around people*, b) *Around events*, c) *Around the yearbook*.

KEYWORDS: Institute of Polish Philology – University of Zielona Góra – Polish studies in Zielona Góra – "Filologia Polska. Roczniki Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego"